

30 lipca 2024

Jeśli nie CBA, to co? Brak jasnej odpowiedzi i zmarnowany potencjał na wzmocnienie polityki antykorupcyjnej

Prace nad projektem ustawy o likwidacji CBA powinno się wstrzymać do czasu przygotowania całościowej polityki antykorupcyjnej. Powinna ona m.in. uwzględniać rozwiązania z projektu unijnej dyrektywy w sprawie zwalczania korupcji – takie stanowisko w sprawie rządowego projektu [przedstawiła w toku konsultacji 26 lipca 2024 r. Fundacja Batorego](#).

Sama likwidacja CBA jest operacją fasadową. Rząd powinien potraktować plany likwidacji CBA jako okazję do przeglądu przepisów dotyczących przeciwdziałania korupcji i walki z nią - [piszą w analizie projektu eksperci Fundacji Krzysztof Izdebski i Grzegorz Makowski](#). Punktują też wady rozwiązania polegającego tylko na zmianach instytucjonalnych:

- CBA jest likwidowane tak jak powstawało w 2006 r. - projektodawcy kierują się społecznymi emocjami, sondażami i społeczną percepcją korupcji. To za mało, by powstały sensowne rozwiązania przeciwdziałające korupcji.
- Bez analizy zjawisk korupcyjnych i stworzenia polityki antykorupcyjnej nie sposób ocenić, czy faktycznie CBA należy zlikwidować. Z doświadczeń innych państw wynika, że jeśli korupcja ma charakter systemowy, koncentruje się w elitach politycznych i gospodarczych, to taka jedna służba może być potrzebna. Ale musi mieć zagwarantowaną niezależność od tychże elit. Jeśli jednak przestępczość korupcyjna koncentruje się określonych obszarach, np. w sektorze zamówień publicznych czy na

poziomie władz lokalnych, to wystarczy wzmocnienie i lepsza koordynacja istniejących organów ściągania. A także większy nacisk na prewencję, edukację i informację.

- Projekt nie rozwiązuje też kwestii przeciwdziałania korupcji. Obowiązek ten, zgodnie z projektem ustawy, ma spoczywać przede wszystkim na ministrze koordynatorze służb specjalnych, który nie zajmuje się prewencją korupcji i nie ma ku temu stosownych narzędzi.
- Wtórne są rozważania autorów projektu ustawy dotyczące pytania, jakiej instytucji powierzy się kontrolę oświadczeń majątkowych, jeśli są one zwyczajnie nieczytelne i źle wypełniane.
- Likwidacja CBA nie będzie miała też znaczenia dla przejrzystości działalności lobbingowej i procesu podejmowania decyzji. Projekt się tym problemem nie zajmuje.
- Projektowana ustawa w obecnej wersji nie zmieni też nic w zakresie fasadowej jawności finansowania kampanii wyborczych. A to obszar wymagający znaczących zmian.

NA RADARZE

Ukraina. Wiele frontów wojny

Dzień Ukraińskiej Państwowości, święto obchodzone 15 lipca, nabiera szczególnego znaczenia podczas wojny. W tym kontekście prezes Fundacji Batorego Edwin Bendyk, [analizuje szanse Ukrainy na obronę suwerenności i odzyskanie integralności terytorialnej](#) oraz znaczenie strategiczne ukraińskiej wojny obronnej dla NATO. Perspektywa geostrategiczna pokazuje dwie rzeczy:

- pełnowymiarowa wojna na wyniszczenie, jakiej nie widziano od zakończenia II wojny światowej, obnażyła istotne słabości NATO.
- zależność między NATO i Ukrainą nie ma jednostronnego charakteru. Ukraina stała się de facto częścią euroatlantyckiej przestrzeni geostrategicznej.

Raport o praworządności. Instrument, który wymaga udoskonalenia, aby zwiększyć wpływ UE na kwestie praworządności w Europie. Rekomendacje organizacji społecznych

Raport o praworządności jest bardzo potrzebnym mechanizmem monitorowania działań podejmowanych przez rządy państw członkowskich w tym obszarze. Organizacje społeczne z Europy, w tym Fundacja Batorego, [przedstawiły rekomendacje](#), jak udoskonalić to narzędzie. Rekomendacje dotyczą m.in. tego, kiedy zaczynać pracę nad raportem i kiedy je finalizować (nie w wakacje!), jak komunikować to, kto przesyła opinie do raportu oraz jak formułować zalecenia dla państw, by łatwiej było je wdrażać.